

ВИСНОВОК

відкритого засідання кафедри історії ЗВО “Український католицький університет”
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертаційної роботи Банах Тетяни Іванівни
“Польсько-українське історичне примирення (1989-2013)”
здобувачки наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 032 – історія та археологія

16 жовтня 2023

Дисертація Банах Тетяни Іванівни на тему: “Польсько-українське історичне примирення (1989-2013)” ЗВО “Український католицький університет” подана на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 032 – Історія та археологія. Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради ЗВО “Український католицький університет” (витяг № 3, від 28.10.2020).

1. Актуальність теми дослідження визначається потребою пошуку механізмів примирення довкола конфліктів минулого, які все ще перешкоджають добрим відносинам між державами, зокрема між Польщею та Україною, і від розв’язання яких залежить майбутнє Європейського Союзу та його поширення на схід.

2. Зв’язок теми дисертації з науковими напрямками університету та кафедри.

Дисертаційне дослідження виконано в рамках спеціалізацій історії України нового і новітнього часу в порівняльній перспективі та інтелектуальної історії освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії «Історія» кафедри історії ЗВО “Український католицький університет”.

3. Особистий внесок здобувачки в отриманні наукових результатів.

Дисертація Тетяни Банах є самостійним, оригінальним, міждисциплінарним науковим дослідженням. Авторка, на прикладах дискусій щодо польського «Цвинтаря орлят» у Львові та масових убивств на Волині, показала, якою мірою запозичені європейські моделі примирення були успішними у польсько-українських стосунках, а якою не спрацювали, та пояснила фактори, що обмежували можливості трансферу концепції примирення. Тетяна Банах записала та використала в дисертації 15 інтерв’ю з учасниками польсько-українських дискусій щодо теми примирення та істориками. Ретельне опрацювання інтерв’ю та багатьох інших джерел (матеріали ЗМІ, матеріали польсько-українських семінарів істориків, заяви та звернення президентів і парламентів обох країн, а також публічних інтелектуалів і духовних лідерів, стенограми засідань Верховної Ради України, документи Львівської міської ради тощо) дозволило дисертантці зробити слушні та переконливі висновки.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих авторкою рішень, висновків, рекомендацій.

Наукові положення та узагальнення, сформульовані в дисертаційній роботі, теоретично обґрунтовані і підтверджені переконливими висновками, що мають вагоме значення у подальшому вивченні концепції історичного примирення та можливостей і обмежень її реалізації на практиці. Ці положення і висновки відображені також у наукових публікаціях здобувачки та її доповідях на наукових конференціях. Авторка застосувала теорію політики пам'яті Яна Кубіка та Майкла Бернгардта, а також загально-наукові та спеціальні історичні методи дослідження. Тетяна Банах опрацювала значний обсяг джерел та наукової літератури, що уможливило осмислення польсько-українського діалогу з перспективи концепції примирення.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертаційної роботи порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру.

Дисертація є першим комплексним дослідженням польсько-українських історичних дискусій стосовно «Цвинтаря орлят» та масових убивств на Волині з перспективи концепції примирення. У дисертації вперше введено до наукового обігу інтерв'ю з учасниками згаданих дискусій, переважно ініціаторами примирення, та дослідниками. Тетяна Банах проаналізувала акції примирення, організовані урядами, інтелектуалами та церквою: від моменту появи ідеї цих акцій і аж до деталей реалізації та сприйняття; описала окремі дискусії та події, а також доповнила аналіз вже досліджуваних подій.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Основні положення дисертації Тетяни Банах відображено у трьох наукових статтях, які опубліковано у наукових фахових виданнях України, одній статті у іноземному виданні однієї з країн ЄС/ОЕСР, а також у двох публікаціях тез доповідей на конференціях.

Публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Банах Т. Масові вбивства 1943 р. на Волині в польсько-українських історичних дискусіях 1990-х рр. *Наукові записки НаУКМА. Історичні науки*. Т. 4 (2021). С. 65–72. DOI: <https://doi.org/10.18523/2617-3417.2021.4.65-72>.
2. Банах Т. Роль інтелектуалів і церкви в польсько-українському примиренні щодо «Цвинтаря орлят». *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. Вернадського. Історичні науки*. 2022. Т. 33 (72). № 2. С. 1–8. DOI: <https://doi.org/10.32838/2663-5984/2022/2.1>.
3. Банах Т. Спроби польсько-українського примирення в 60-ті роковини масових вбивств 1943 р. на Волині. *Науковий вісник Ужгородського університету: серія Історія*. 2022. Вип. 1 (46). С. 69–81. DOI: [https://doi.org/10.24144/2523-4498.1\(46\).2022.257490](https://doi.org/10.24144/2523-4498.1(46).2022.257490).

Публікації у міжнародних фахових виданнях і виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах:

1. Banakh T. Акції примирення в сімдесяті роковини масових вбивств 1943 р. на Волині. *Studia Polityczne*. 2022. Т. 50. Nr 4. S. 293–315. DOI: <https://doi.org/10.35757/STP.2022.50.4.11>.

Додаткові публікації:

1. Банах Т. Проблема масових вбивств 1943 р. на Волині на польсько-українських семінарах істориків «Україна-Польща: важкі питання» (1996-2008). *Актуальні проблеми історії, філософії та права у дослідженнях молодих учених: збірник тез учасників конференції молодих учених / За заг. ред. В. В. Солошенко Київ: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2021. С. 136–140.*

2. Банах Т. Публічні дискусії про масові вбивства 1943 р. на Волині та відзначення їх 60-х роковин у 2003 р. *Public History. Історія в публічному просторі: збірник міжнародної наукової конференції (Київ, 20 травня 2022 року) / За ред. Ю. Латиша; дизайн М. Дяченко. Київ, 2022. С. 77 – 80.*

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо.

Основні результати дослідження оприлюднено у доповідях: на міжнародній конференції молодих учених: «Актуальні проблеми історії, філософії та права у дослідженнях молодих учених» (виступ: «Проблема масових вбивств 1943 р. на Волині на польсько-українських семінарах істориків: «Україна-Польща: важкі питання» (1996-2008)». Інститут всесвітньої історії НАН України, Київ, 22.06 2021), міжнародній конференції: «Будування справедливого миру: роль Церкви та громадянського суспільства». Інститут екуменічних студій Українського католицького університету, Львів, 25-26.11 2021, науковій конференції: «Public History. Історія в публічному просторі» (Виступ: «Публічні дискусії про масові вбивства 1943 р. на Волині та відзначення їх 60-х роковин у 2003 р.». Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, 20.05 2022), міждисциплінарному аспірантському науковому семінарі (виступ: «Акції примирення у сімдесяті роковини масових вбивств 1943 року на Волині». Український католицький університет, Львів, 20.10 2021).

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати.

Дослідження Тетяни Банах є вагомим внеском в історіографію польсько-українського історичного діалогу у посткомуністичний період. Положення і висновки дисертації становлять науковий інтерес для досліджень з новітньої історії України та українсько-польських стосунків у сфері історичної пам'яті і можуть бути використані при викладанні окремих тем у загальних курсах з історії України та Центрально-Східної

Європи XX – XXI ст., а також при підготовці спецкурсів з історії українсько-польських відносин та подолання конфліктів минулого після Другої світової війни.

9. Практична цінність результатів дослідження.

Практична цінність дослідження зумовлена суспільною актуальністю теми. Результати дослідження можуть бути використані при написанні навчальних посібників, а також у публічній сфері. На особливу увагу заслуговують висновки щодо того, за яких умов та обставин акції примирення можуть бути успішними.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення.

Дисертація Тетяни Банах написана належною науковою мовою, має відповідний стиль викладення і чітку структуру. Окремі формулювання потребують виправлення, однак це не впливає на загальний позитивний висновок щодо рекомендації дисертації до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

11. З урахуванням зазначеного на відкритому засіданні кафедри історії ЗВО “Український католицький університет” ухвалили:

1. Дисертація Тетяни Банах «Польсько-українське історичне примирення (1989-2013)» є завершеною науковою працею, має наукову новизну, характеризується теоретичним та практичним значенням отриманих результатів.

2. У чотирьох наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з яких три статті опубліковані у фахових виданнях України, одна стаття – у польському науковому журналі.

3. Дисертація відповідає вимогам п. 5 і 6 Постанови Кабінету Міністрів “Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії” від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами внесеними згідно з Постановою КМУ № 502 від 19 травня 2023 року «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів» та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Тетяни Банах, а також за результатами обговорення і схвалення на відкритому засіданні кафедри історії з апробації результатів кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії ЗВО “Український католицький університет” 16 жовтня 2023 року дисертаційна робота «Польсько-українське історичне примирення (1989-2013)» рекомендується до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

ГОЛОСУВАЛИ:

“за” – 11;

“проти” – 0;

“утрималось” – 0.

Голова засідання

завідувач кафедри історії

канд. іст. наук, доц.

Оксана ВІННИЧЕНКО